

Омельчук І. М., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Омельченко Г. В., асистент

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Становлення інституту інтелектуальної власності в Україні нерозривно пов'язане з функціонуванням Державного департаменту інтелектуальної власності, Українського інституту промислової власності (Укрпатенту), Українського агентства з авторських і суміжних прав та інших спеціалізованих установ та закладів.

В Україні створено відповідне законодавче середовище, яке достатньою мірою гармонізоване з міжнародними вимогами. У ст. 41 Конституції України проголошується право кожного громадянина володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності [1].

Фіксація права інтелектуальної власності в Конституції України означає, що держава бере на себе зобов'язання забезпечити своїм громадянам ефективний захист цього права, підтримку та охорону будь-яких видів творчої інтелектуальної діяльності. Законодавство України включає значний перелік нормативних актів в сфері інтелектуальної власності, наприклад такі як закони України «Про авторське право і авторські права» (1993), «Про поширення екземплярів аудіовізуальних творів і фонограм» (2000), «Про охорону прав на вказівки походження товарів» (1999), «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» (1997), «Про охорону прав на сорти рослин» (1993), «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» (2000). 16 січня 2003 р. Верховна Рада України прийняла новий Цивільний кодекс, який містить окрему книгу «Право інтелектуальної власності», положення якої покликані врегулювати основоположні відносини у сфері інтелектуальної власності відповідно до сучасних міжнародних стандартів. Водночас, на думку багатьох вітчизняних фахівців, законодавство України з питань інтелектуальної власності лише задекларувало перетворення інтелектуальних продуктів на товари, що мають споживну вартість та суспільну потребу, але не запровадило ефективного механізму комерціалізації відносин інтелектуальної власності, «чітких правил гри» у цій сфері, що робить встановлені на сьогодні норми фактично недієздатними. На думку вітчизняних фахівців, серйозною проблемою,

яка гальмує інноваційний розвиток нашої держави та входження її до Світової організації торгівлі, є відсутність дійового захисту майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності та належної виконавчої інфраструктури щодо реалізації наявного законодавства.

В Україні діє Державний департамент інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України який є центральним органом виконавчої влади з питань правової охорони інтелектуальної власності. Департамент забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності та спрямовує діяльність таких закладів, як Державне підприємство «Український інститут промислової власності» (Укрпатент), Державне підприємство «Українське агентство з авторських і суміжних прав», Інститут інтелектуальної власності та права, Державне підприємство «Інтелзахист» [3].

Питаннями розвитку інституту інтелектуальної власності в Україні займаються також такі громадські організації, як Всеукраїнська асоціація патентних повірених, Всеукраїнська асоціація інтелектуальної власності, Всеукраїнська асоціація авторських і суміжних прав, Товариство винахідників і раціоналізаторів України, Українська асоціація власників товарних знаків України тощо [2].

В Україні існує концепція розвитку національної системи правової охорони інтелектуальної власності, затверджена урядом України у червні 2002 р., яка передбачає вирішення питань удосконалення науково-методичного та нормативно-правового забезпечення ідентифікації та оцінки об'єктів права інтелектуальної власності, створення дієвого механізму боротьби з порушенням прав у сфері інтелектуальної власності, виготовлення і розповсюдження контрафактної продукції; підвищення відповідальності осіб, винних у порушенні цих прав, удосконалення оціночної діяльності у сфері інтелектуальної власності, розвиток системи взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій щодо захисту прав інтелектуальної власності, покращення інформаційного забезпечення діяльності у цій сфері, розвиток міжнародного співробітництва тощо.

Література

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр

2. Право інтелектуальної власності. Акад. курс: підруч. / [Орлюк О. П., Андрощук Г. О., Бутнік-Сіверський О. Б. та ін.]; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.

3. Офіційний веб-портал державної служби інтелектуальної власності // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua>.